Mr. SPEAKER.—As the Speaker of this House, I am not concerned. with what the members should do and what should be their decision. I am concerned with the regulation of business here. I have already made it clear that no discussion can be conducted without a motion. When there was no motion here, only at the request of the hon. Leader of the Opposition I permitted the matter to be clarified by the Chief Minister under Rule 312. I now bring to the notice of this House that there can be no motion under Rule 312. So no discussion can take place. I think the discussion on this point should be stopped absolutely. If the Opposition wants to have any motion, I welcome it provided they satisfy the rules; they can seek the decision of the House. In the absence of a motion, I request the hon. Members to resume the normal function of the House today, namely, General Debate on the Budget Estimates. On this point, I am not going to permit any discussion in one way or the other. Let it be understood in a very, very absolute sense.

Sri K. H. PATIL.—* * * *

Mr. SPEAKER.—Nothing should be recorded on this point.

* * * *

Point *re*: Not recording of the proceedings of the House under orders of the Chair

6-30 P.M.

† Sri L. SRIKANTAIAH.—Sir, you have directed the staff not to record the proceedings. Has it been said that the members are obstructing the proceedings and have you given a ruling to that effect? Now, the discussion has all along been going on and you have been asking us to bring a motion if this matter is to be discussed. Our contention is that the House is already seized of this subject and the only question for consideration is whether the statement made by the Chief Minister is clear or not clear. Our contention is that the statement is not clear whereas you have been contending that the statement is all-comprehensive and quite clear. We have expressed a doubt and our Leader of the Opposition has cryptically said that the Chief Minister has misled the House. On the one hand they say that the whole land grant to the Congress is suspended while on the other hand they say that have taken a decision and that only the details are being discussed. Now, what is the stand? You have been appealing to us to accept the statement of the Chief Minister. The whole thing is proceeding on a legal basis and discussion is going on on a crucial point. I therefore fail to see eye to eye with the Chair when it is directing the staff not to record the proceedings.

---

* * * * Matter not recorded as ordered by the Chair.

Sri K. H. SRINIVAS (Sagara).—Can those matters which have been ordered not to be recorded, be taken cognizance of by the House ?

Mr. SPEAKER.—I am taking the initiative myself.

† Sri M. NAGAPPA.—Sir, rule 314 says :

> "The Secretary shall cause to be prepared a full report of the proceedings of the Assembly at each of its sitting and shall, as soon as practicable, publish it in such form and manner as the Speaker may, from time to time, direct."

Rules 315 and 316 relate to expunction of words from debates. So, in this chapter the Chair has not been given any powers to direct the staff not to record the proceedings. On the contrary, everything that transpires in the House has to be recorded. Suppose tomorrow something happens on the floor of the House and if the Chair directs the staff not to record the proceedings, then there will be funny things on the floor of the House. Therefore, under rules 314, 315 and 316 the Speaker has no powers at all to direct t' e Reporters not to record the proceedings of the Hause ; he has only the right of expunction of words from debates. I hope he will concede this point.

Mr. SPEAKER.—A point is raised whether the Chair has got any power to direct the Reporters not to record the proceedings which are not according to the Rules. The proceedings of the House are to be conducted in accordance with the provisions of the Constitution and the Rules of Procedure and Conduct of Business of this House. Take for instance rule 146 which runs as follows :—

> "Save in so far as is otherwise provided in the Constitution or in these rules, no discussion of a matter of general public interest shall take place except on a motion made with the consent of the Speaker."

The other rule to which I wish to make a reference is rule 325 which says :

> "All matters not specifically provided for in these rules and all questions relating to the detailed working of these rules shall be regulated in such manner as the Speaker may from time to time direct."

Therefore, only matters which are in accordance with the Rules of Procedure and the provisions of the Constitution have a place on the records of this House. Matters which are against the Rules of Procedure and the provisions of the Constitution cannot be considered to be regular proceedings. I have already said that there is no motion before the House which is under discussion. A clarification was sought by the Hon'ble the Leader of the Opposition and it has been given. It may be that the clarification is not to the satisfaction of the Leader of the Opposition and of certain members of the Opposition ; that is another matter. The Chair has no power to direct a Minister or a member to

(MR. SPEAKER)

speak in a particular manner or give a particular assurance; that is beyond the competence of the Chair. Therefore, the Chair is perfectly within the powers conferred on it under rule 325 to say that matters which are not in accordance with the Rules of Procedure and the provisions of the Constitution need not be recorded by the Reporters.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಯದಂಥ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅನೇಕವಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಈವೊತ್ತು ಬಂದಿದೆ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಮೋಷನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಚೇಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು, ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅರ್ಥ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ವಿವರಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ನಚಿವರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಸಾಕು ಎಂದು ತಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇವೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಇದರ ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಗಾದರೂ ಬಗೆಹರಿಯಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನೂ, ಸಭಾ ನಾಯಕರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದು ರಾಹುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಮಧುರವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸಭೆ ವೇಳೆ ಮುಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾಳೆ ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಏನೂ ಆಗಿಲಿಲ್ಲ, ಆಗುವ ಸಂಭವವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಫಲ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಸಭಾ ನಾಯಕರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.

I am interested in bringing about harmony between the various sections of the House. That is my interest and I shall try to set up a precedent. I think, the way in which we should conduct ourselves is thousand times more valuable than a piece of land. Without meaning any offence to anybody I should say there should be certain method of dealing with things, we should all try to come to certain understanding. Unfortunately that understanding has eluded us. But the hon. Members should not behave in a manner which is contrary to the Constitution or the Rules. These Rules are framed by the entire House. Let us maintain certain standard of democratic principles. If you come to an understanding, nobody would be better pleased than myself.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ತಾವು ಈಗ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ

ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಗಹನ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಾಗ ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ, ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಲು ಏನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಿರಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಹಿತಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಇದ್ದೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನೀವು ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೇ ಶಾಸನಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯಬಾರದು, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈಗಲಾದರೂ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದಿರಿ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅದೆಲ್ಲ ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಸುರಿದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ತಮಗಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಸಭಾ ನಾಯಕರು, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಗೊಂದಲವಾಗಿರುವಾಗ ಪಕ್ಷದ ಹಿತಸಾಧನೆಗಾಗಿ ದೇಶದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೀವೆ ಎಂದು ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿತಕ್ಕ ಮಾತನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಆಕಾಶದಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ನಮಗೆ ಬಹುಮತವಿದೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ, ಅಧಿಕಾರ ದಂಡವಿದೆ, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದೇಒಂದು ಒರಟುತನದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಮಾರದ ದಿಮ್ಮಿಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಜೀವಕಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಇವರು ದೇಶದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಇಂಗಿತವೇದರೆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ರಾಭವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೇಕೆ ಈ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಇಂದು ಇಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ತಿರಾಂಜಲಿ ಕೊಡುವುದು ನಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತನ್ನಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅದುವರೆಗೆ ಸಭೆ ಮುಂದುವರಿಸೋಣ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಯಮಾವಳಿ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಗೂಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದ. ಆದರೆ ಇದು ಓಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಓಟಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಣಯಮಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ನಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧರಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ನನ್ನ ಹಾಗೇ ವಿಶ್ವಪರ್ಯಟನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಾದರೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಲ್ಯಾರು ಮ್ಯೂಸಿಯಂಗಳಿವೆ, ಸರಕಾರದವರು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲರುವ ಜನರು ಇಡೀ 365 ದಿವಸ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೋಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸರಕಾರ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿದೆ. ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲರುವಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಸರಕಾರ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೇ? ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಾವಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿದೆ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಶಾಸನಸಭೆ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಡೀ ಭಾರತ ಮನಗಂಡಿದೆ, ಈ ಸಭೆ ಖಂಡಿತ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದಿಲ್ಲ, ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆದಾಡಿಲ್ಲ. ನಿಯಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲ, ನಿರ್ಜೀವ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಿದೆ ಎಂದು ಟೀಕೆಮಾಡಿದರು. ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಸರಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ: ನಮ್ಮ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ)

ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗಲೂ, ಕಠೋರ ಸತ್ಯ ಹೇಳುವಾಗಲೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ನಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ನಿರ್ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಇದ್ದೆವು, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನೂ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿಲಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಬಾರದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಳೆದಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ಮಿಸ್ಪ್ಲೇಕಿಂಗ್ ದಿ ಟ್ರೀ ಫಾರ್ ದಿ ವುಡ್, ಹೇಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಈ ಸಭೆಯು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳುವುದು ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ, ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಡಿಫ್ಫಾಸೆ ಬೇಡ. ಈ ದಿವಸ 2 ಗಂಟೆಯಿಂದ 7 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಈ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸಲು ಜಾಗ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ನಾವು ಆಖೈರಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡುವುದು ಈ ಸಭೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪುನಃ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ವಿಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ನಾವು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಕೊಡಬೇಕೆ, ಬೇಡವೆ, ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ವಿವರಣೆ ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ಸರಕಾರದ ನಿಲುವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಗಹನವಾದ 69—70 ಆಯು ವ್ಯಯದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು.

7-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಹತ್ತು ಸಾರಿ ನಾವು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಅನುಚಿತ, ಆದರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ರಾಚಯ್ಯನವರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ, ಕ್ರಿಯಾರೋಪವಿದೆ, ಮಿಸ್‌ಲೀಡ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲಿರಲು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಲುವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇದೆ ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—What does Sri Shivappa say ?

Sri S. SIVAPPA.—We shall take it up tomorrow.

Mr. SPEAKER.—That is a matter to be decided.

Sri D. M. SIDDIAH (Beligere).—I do not understand the Hon. Speaker asking the leader of the Opposition for his opinion. What

the Hon. Minister has said on this side has to be taken for granted. He has said the truth. I think it is not for the Hon. Chair to ask whether the Leader of the Opposition is agreeable to that.

MR. SPEAKER.—I have stated the position of the rules that discussions and decisions of this House are final and none else could have their say in any matter, and for recording decisions a motion is necessary. In view of the statement made by the hon. Minister for Law and Parliamentary Affairs I want to konw whether all the Members are amenable to create an atmosphere which is consistent with the dignity of this House. The House will now rise and meet again tomorrow at 1-00 P.M.

The House adjourned at Three Minutes past Seven of the Clock to meet again at One of the Clock on Thursday, the 27th February 1969.

WD 12495—GPB—600—3-7-1969